

ЗА ЛЕНІНСКІЯ КАДРЫ

Орган парткома і прафкома Бел. Дзярж. Універсітэта

№ 17(29)

14 снежня 1936 г.

№ 17(29)

Аўладаць тэорыяй Маркса--Энгельса--Леніна--Сталіна Узняць янасць палітвучобы

Наша партыя і таварыш Сталін удзяляюць многа ўвагі аўладанню марксісцка-ленінскай тэорыяй. «Работа вобмацкам, работа ў папэмках — такі лёс практычных работнікаў, калі яны не вучаюць лепінізму, калі яны не імкнуцца аўладаць лепнізмам, калі яны не жадаюць спалучаць сваю практычную работу з неабходнай тэарэтычнай падрыхтоўкай» — кажа таварыш Сталін аб значэнні марксісцка-ленінскай тэорыі.

Партком БДУ, ажыццяўляючы гэтыя дырэктывы, арганізаваў у гэтым годзе для членаў партыі гурток па вывучэнню твораў класікаў марксізму-ленінізму, якім ахоплены 12 чалавек, два гурткі па вывучэнню гісторыі партыі павышанага тыпа, якімі ахоплены 50 чалавек і гурток спачуваючых — 14 чалавек.

Калі ў мінулым годзе былі выпадкі, калі камуністы адмахваляліся ад партыйнай вучобы, то цяпер, пасля правёркі і абмену партыйных дакументаў, такіх фактаў ужо няма. Усе члены і кандыдаты партыі ахоплены партыйнай вучобай і, ў большасці, добрасумленна рыхтуюцца да заняткаў і акуратна наведваюць іх.

Наша задача арганізаваць большэвіцкую прапаганду не толькі ўнутры партыі, але і сярод камсамольцаў і шырокіх беспартыйных мас. З гэтай мэтай арганізавана 19 камсамольскіх і 14 профсаюзных школ па вывучэнню гісторыі партыі.

Калі па партыйнай і камсамольскай вучобе ў гэтым годзе ёсць значныя зрухі, як у галіне наведвання, так і падрыхтоўкі да заняткаў, то ў профсаюзных школах справа абстаіць далёка нездэвальняючы. У некаторых школах ужо па месцы не было заняткаў (IV курс хіміка, II курс фізмата). Некаторыя студэнты наведваюць заняткі нерегулярна і да заняткаў не рыхтуюцца.

Усе гэта даказвае, што няма патрэбнай

увагі з боку парторгаў і прафоргаў факультэтаў да палітычнага выхавання студэнтаў.

Трэба адзначыць, што якасць палітвучобы яшчэ не стаіць на належнай вышыні і ў гэтых адносінах трэба жадаць многа лепшага. Вывучэнне гісторыі партыі праводзіцца яшчэ па вніжаму, схематычна, дасяца многа соцыйлогіі і мала жытых фактаў, дэт і падзей. Прапагандысты не заўсёды ўмеюць вывучаць матэрыял удаля звязца з сучаснасцю.

«Наша прапаганда павінна быць не абстрактнай і сухой зуборэкай палажэнняў і цытат, а жывой, цікавай, захватляльнай, штурхалючай навучаючатася на самастойнае мысленне, да самастойнай работы над сабой, да самастойных вывадаў і абгульненняў». (Андрэў).

У БДУ ёсць 43 прапагандысты. Сярод іх ёсць нямала добрых, талковых прапагандыстаў, якія ўмеюць прапагандаваць матэрыял у жывой, цікавай форме. Такія прапагандыстамі з'яўляюцца Пракаповіч, Пятровіч, Шац, Бандаровіч і іншыя. Але ёсць і такія прапагандысты як Наўхута, Шпакоўскі і іншыя, якія сумна і неабходна дапамога партгабінета, які да гэтага часу абмяжоўваецца арганізацыяй семінараў да чарговых заняткаў і вывешваннем рэкамендацыйных спіскаў літаратуры.

Прапагандысты профсаюзных школ, дзе працуюць пераважна малавостытныя таварышы, да гэтага часу зусім не атрымлівалі ніякай дапамогі ад партыйнага габінета. Толькі 2 снежня, праз тры месяцы пасля пачатку заняткаў была арганізавана кансультацыя. Партгабінет павінен у далейшым і метадычна кіраваць прапагандыстамі.

Партыйны габінет павінен стаць сапраўдным цэнтрам палітычна-выхаваўчай работы.

Зрываюць палітзаняткі

Ужо хутка месяц як на IV курсе хіміка не праводзіцца палітзаняткі. Прапагандыст т. Кічына, вылучаная парткомом для кіраўніцтва гуртком, ніяк не можа раскацацца і прыступіць да працы.

З снежня сарваліся палітзаняткі на III курсе хіміка па віне прапагандыста Поляка, які не прышоў на заняткі нікога не папярэдзіўшы. Студэнты чакалі яго, але патраціўшы дарэмна час размыліся. Нядобра абстаіць справа і з наведваннем студэнтаў у профсаюзных школах.

Але ўсе гэта нівоўкі не турбуе прафорга хіміка тав. Кукіну, якая павінна была арганізаваць палітвучобу сярод членаў профсаюза.

К.

Фармальныя адносіны

У профсаюзных палітгуртках першага і другога курса геафака існуюць фармальныя адносіны да палітвучобы. Не глядзячы на неаднаразовыя сігналы аб дрэнным становішчы там з палітвучобай прафарганізацыя мер не прымае. Большасць студэнтаў не рыхтуюцца да заняткаў, спасылаючыся на адсутнасць літаратуры... па гісторыі ВКП(б) і Канстытуцыі.

Кіраўніку гуртка прыходзіцца ператвараць заняткі ў чытанне лекцый. Да прагульшчыкаў палітзаняткаў ніякіх мер не прымаюць.

С. К.

Аб рабоце нашага гуртка

Наш гурток па вывучэнню гісторыі партыі налічвае 25 чалавек.

За ўвесь прайшоўшы час у нас не было ніводнага зрыву заняткаў. Камсамольцы на заняткі прыходзіць падрыхтавацца, таксама да заняткаў добра рыхтуюцца прапагандыст таварыш Акімава.

На занятках наглядаецца вялікая актыўнасць слухачоў. Перад кожным заняткам 5—10 мінут адпускаецца на палітфармацыю аб паверх у Совецкім Саюзе і з мяжой. Інфармацыю праводзіць усе камсамольцы пачарзе.

Нармальнаму правядзенню заняткаў перашкадае тое, што за нашых гурткам

не замапована пэўная аўдыторыя. Адзін раз мы займаемся ў 69 аўдыторыі другі — 22, трэці — у 63.

В. Дзяжко.

На фізмаце зрываецца палітвучоба

На другім курсе фізмата цэлы месяц няма палітзаняткаў. Спачатку кіраўніком палітгуртка была вызначана Струцішская, але яна не працуе па хваробе. На яе месца, партком і камітэт камсамола вылучылі Прылежэву. Апошняя не прыступіла да працы. Члены гуртка рэгулярна ў дні заняткаў з'яўляюцца на палітвучобу і кожны раз ні з чым разыходзіцца.

Бурдзіна.

Актавы зал галоўнага корпуса перапоўнены студэнтамі. Сёння сустрэча з абраннікамі беларускага народу — дэлегатамі Надзвычайнага VIII Усесаюзнага З'езда Саветаў. Яны самі бачылі і чулі вялікага Сталіна, вось чаму асабліва цікава пачуць ад іх пра любімага правадыра.

Дэлегаты з'езда нарком аховы здароўя БССР тав. Бурачэўскі і прафесар БДУ тав. Ермаленка падзяліліся сваімі ўражаннямі аб з'ездзе і расказалі пра пачуцці найвялікшай любові і адданасці дэлегатаў з'езда і ўсяго савецкага народу да свайго правадыра Вялікага Сталіна.

Пасля дэлегатаў з'езда выступалі студэнты БДУ: Грашчанка, Токер, Зленсон і інш. Яны гаварылі аб шчырай удзячнасці Вялікаму Сталіну за радаснае шчаслівае жыццё.

У прынятай пастанове студэнты абавязуюцца ўзняць якасць вучобы і падрыхтаваць з сябе спецыялістаў, вартых эпохі Вялікага Сталіна. Сход пастанавіў арганізаваць глыбокае вывучэнне матэрыялаў З'езда. У гэты-ж дзень сабраліся навуковыя і тэхнічныя работнікі БДУ, дзе выступіў дэлегат З'езда прафесар Ермаленка, усе выступаючыя гаварылі аб вялікім шчасці і гонары жыць і працаваць у краіне сацыялізма пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна.

Неабходна дапамога

У гэтым годзе ў профсаюзных школах пачалі вывучаць гісторыю партыі. Гэта абавязвае прапагандыстаў глыбока і сур'ёзна самі вучыцца і вучыць слухачоў па творах Маркса — Энгельса — Леніна — Сталіна.

У гэтым нам патрэбна дапамога. Але, на жаль, гэтай дапамогі мы не маем. Да апошняга часу, па працягу трох месяцаў, зусім не праводзіліся семінары прапагандыстаў профсаюзных школ. Не было ніякіх і кансультацый.

Партгабінет нічога не зрабіў каб дапамагчы прапагандысту павысіць свае веды і лепш падрыхтавацца да заняткаў.

Мне, як прапагандысту, неабходна ў далейшым сістэматычна дапамога. Партыйны габінет павінен аказаць яе мне.

ХАЦІНСКІ.

Па прыкладу комсорга

Комсорг II курса бідфака тав. Каверны добра рыхтуюцца да палітзаняткаў. Ён не адкладвае чытку літаратуры на апошні дзень, а сучасова прачытвае увесь рэкамендуемы матэрыял і складае калібрспект. Яго адказы на запятыя глыбокія і змястоўныя.

Каверны не толькі сам добра адносіцца да палітвучобы, але і сочыць каб кожны камсамалец прачытваў усю неабходную літаратуру.

Камсамольцы яго групы Давідовіч, Хасіна, Жураўлева, Біргер прыкладна і сумленна рыхтуюцца да заняткаў.

Прапагандыст БОНДАРАУ.

Каўхута працуе дрэнна

Профсаюзная палітшкола II курса хіміка, якой кіруе таварыш Каўхута, працуе дрэнна.

Па-першае, яе наведваюць не ўсе студэнты II курса, многа пропускаў, недастаткова падрыхтоўка да заняткаў. Па-другое, сам кіраўнік таварыш Каўхута на заняткі прыходзіць недастаткова падрыхтаваным, заняткі праводзіць вяла, слухачы ўсе з'яваюць і сонна слухаюць кіраўніка. Больш гаворыць сам Каўхута, чым студэнты.

Ніякменне выстаўляць вузлавых пытанняў прыводзіць да таго, што, замест актыўнага абмеркавання і ўсебаковага адказу на тое, або іншае пытанне, студэнты адказваюць адным словам «да» або «не».

Безумоўна, пры такой пастаноўцы справы карысці ад палітвучобы мала.

КУЧАРАВЫ.

Прапагандыст--аснова паспяховай работы палітшколы

Комсамольская палітшкола II курса гістафа па вывучэнню гісторыі ВКП(б) па падручніку Кіорына працуе спачатку 1935—36 навучальнага года.

За гэты час пяць лепшых камсамольцаў—слухачоў гэтай школы вылучаны на прапагандысцкую работу. Гэтыя таварышы добра рыхтаваліся да заняткаў. Цяпер яны самі кіруюць палітшколамі.

У школе і цяпер ёсць такія камсамольцы, як Млоцін, Свінкін, Ганчароў, Багданава, Рудава і іншыя, якія заўсёды добра рыхтуюцца да заняткаў і акуратна наведваюць іх. Яны чытаюць творы класікаў марксізму-ленінізму.

Камсамольцы Пашкевіч, Маркаў, Падалец і іншыя, якія раней часта пранускалі заняткі, дрэнна рыхтаваліся да іх, цяпер сістэматычна рыхтуюцца да заняткаў і акуратна наведваюць.

Мне, як прапагандысту, прыходзіць многа часу аддаваць на падрыхтоўку да палітзаняткаў. Гэта тлумачыцца з аднаго боку ўзрастаючай актыўнасцю слухачоў, з другога—адсутнасцю дапамогі з боку партгабінета.

Кансультацыі, якія праводзіцца, зусім не данамагаюць і не аблягчаюць работу прапагандыста.

Я набыў сабе ўсе творы Леніна, ВКП(б) у рэзалюцыях, «Гісторыю грамадзянскай вайны ў СССР» аднатомнік «Ленін — Сталін» і іншыя творы класікаў марксізму. Усю рэкамендуемую літаратуру прачытваю два разы, складаю падрабязны калібрспект. На кожнае пытанне я маю аднаведную цытату з твораў класікаў марксізму-ленінізму. У дадатках да твораў Леніна або да аднатомніка «Ленін—Сталін» я знаходжу адпаведны фактычны матэрыял і неабходныя даведкі.

Да кожных заняткаў я рыхтуюся 14—18 гадзін. Многа часу ўходзіць на адшуканне адпаведных адказаў на ўзнікнуўшае пытанне. Праграма, якой я карыстаюся, на нарадзе прапагандыстаў не абсаварвалася, а патрэбна было-б абгаварыць і зрабіць аднаведныя ўказанні, як па ёй працаваць.

Неабходна палепшыць кансультацыі. Трэба ўстанавіць каб у партгабінеце сістэматычна даваліся кансультацыі шляхам устаўлення спецыяльных дзён і гадзін і не тры разы ў месяц, а часцей, і не толькі калектыўна, але і індывідуальна кожнаму прапагандысту.

БАНДАРОВІЧ Г. А.

Лепшыя прапагандысты БДУ: Шац, Пракаповіч, Пятровіч, Арашкевіч, Бандаровіч.

КАНСТЫТУЦЫЯ (АСНОУНЫ ЗАКОН) САЮЗА СОВЕЦКІХ СОЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК.

(П Р А Ц Я Г)

РАЗДЗЕЛ XI

Выбарчая сістэма

Артыкул 100. Выканаўчым і распарадчым органам сельскіх Саветаў дэпутатаў працоўных у невялікіх паселішчах, у адпаведнасці з Канстытуцыяй саюзных рэспублік, з'яўляюцца старшыня, яго намеснік і сакратар, якія выбіраюцца імі.

Артыкул 101. Выканаўчыя органы Саветаў дэпутатаў працоўных непасрэдна падпарадкаваны як Савету дэпутатаў працоўных, які іх выбіраў, так і выканаўчаму органу вышэйшага Савета дэпутатаў працоўных.

РАЗДЗЕЛ IX

Суд і пракуратура

Артыкул 102. Правасуддзе ў СССР ажыццяўляецца Вярхоўным Судом СССР, Вярхоўнымі Судамаі саюзных рэспублік, краёвымі і абласнымі судамі, судамі аўтаномных рэспублік і аўтаномных абласцей, акруговымі судамі, спецыяльнымі судамі СССР, якія ствараюцца па пастанове Вярхоўнага Савета СССР, народнымі судамі.

Артыкул 103. Разгляд спраў ва ўсіх судах ажыццяўляецца з удзелам народных засядацеляў, апрача выпадкаў спецыяльна прадугледжаных законам.

Артыкул 104. Вярхоўны Суд СССР з'яўляецца вышэйшым судовым органам. На Вярхоўны Суд СССР ускладаецца нагляд за судовай дзейнасцю ўсіх судовых органаў СССР і саюзных рэспублік.

Артыкул 105. Вярхоўны Суд СССР і спецыяльныя суды СССР выбіраюцца Вярхоўным Саветам СССР тэрмінам на пяць гадоў.

Артыкул 106. Вярхоўныя Суды саюзных рэспублік выбіраюцца Вярхоўнымі Саветамі саюзных рэспублік тэрмінам на пяць гадоў.

Артыкул 107. Вярхоўныя Суды аўтаномных рэспублік выбіраюцца Вярхоўнымі Саветамі аўтаномных рэспублік тэрмінам на пяць гадоў.

Артыкул 108. Краёвыя і абласныя суды, суды аўтаномных абласцей, акруговыя суды выбіраюцца краёвымі, абласнымі або акруговымі Саветамі дэпутатаў працоўных або Саветамі дэпутатаў працоўных аўтаномных абласцей тэрмінам на пяць гадоў.

Артыкул 109. Народныя суды выбіраюцца грамадзянамі раёна на аснове ўсеагульнага, прамога і роўнага выбарчага права пры тайным галасаванні — тэрмінам на тры гады.

Артыкул 110. Судавызначэнне праводзіцца на мове саюзнай або аўтаномнай рэспублікі або аўтаномнай вобласці з заахвочаннем для асоб, якія не ўладаюць гэтай мовай, роўнага знамянення з матэрыяламі справы праз перакладчыка, з таісама права выступіць на судзе на роднай мове.

Артыкул 111. Разгляд спраў ва ўсіх судах СССР ажыццяўляецца па законе не прадугледжаны выключэнні, з забяспечаннем абываўчаемаму права на абарону.

Артыкул 112. Судзі неаэалжны і падпарадкоўваюцца толькі закону.

Артыкул 113. Вышэйшы нагляд за закладным выкананнем законаў усімі Народнымі Камісарыятамі і падпарадкаванымі ім устаноўамі, роўна як пасобнымі службовымі асобамі, а таксама грамадзянамі СССР ускладаецца на Пракурора СССР.

Артыкул 114. Пракурор СССР назначаецца Вярхоўным Саветам СССР тэрмінам на сем гадоў.

Артыкул 115. Рэспубліканскія, краёвыя, абласныя пракуроры, а таксама пракуроры аўтаномных рэспублік і аўтаномных абласцей назначаюцца Пракурорам СССР тэрмінам на пяць гадоў.

Артыкул 116. Акруговыя раённыя і гарадскія пракуроры назначаюцца пракурорамі саюзных рэспублік з зацверджанні Пракурора СССР тэрмінам на пяць гадоў.

Артыкул 117. Органы пракуратуры ажыццяўляюць свае функцыі незалежна ад якіх-бы то ні было мясцовых органаў, падпарадкоўваюцца толькі Пракурору СССР.

РАЗДЗЕЛ X

Асноўныя правы і абавязкі грамадзян

Артыкул 118. Грамадзяне СССР маюць права на працу, гэта значыць права на атрыманне гарантанай работы з адплатай іх працы у адпаведнасці з яе колькасцю і якасцю.

Права на працу забяспечваюцца сацыялістычнай арганізацыяй народнай гаспадаркі, няўхільным ростам прадукцыйных сіл саветскага грамадства, устараненнем магчымасці гаспадарчых крызісаў і ліквідацыяй беспрацоўя.

Артыкул 119. Грамадзяне СССР маюць права на адпачынак.

Права на адпачынак забяспечваюцца скарачэннем рабочага дня для пераважнай большасці рабочых да 7 гадзін, устапаўленнем штэгазонах волпускаў рабочым і служачым, захаваннем заробатнай платы, прадстаўленнем для абслугоўвання працоўных шырокай сеткі санаторыяў, дамоў адпачынку, клубаў.

Артыкул 120. Грамадзяне СССР маюць права на матэрыяльнае забяспечанне ў старасці, а таксама — у выпадку хваробы і страты працаздольнасці.

Гэтае права забяспечваюцца шырокім развіццём сацыяльнага страхавання рабочых і служачых за кошт дзяржавы, бесплатнай медыцынскай дапамогі працоўным, прадстаўленнем у карыстанне працоўным шырокай сеткі журортаў.

Артыкул 121. Грамадзяне СССР маюць права на асвету.

Гэтае права забяспечваюцца ўсеагульна-абавязковай пачатковай асветай, бесплатнацю асветы, уключаючы вышэйшую асвету, сістэмай дзяржаўных стыпендыяй пераважна большасці навучаючыхся ў вышэйшай школе, навучаннем у школах на роднай мове, арганізацыяй на заводах, у саўгасах, машынатрактарных станцыях і калгасах бесплатнага вытворчага, тэхнічнага і аграіамічнага навучання працоўных.

Артыкул 122. Жанчыне ў СССР прадстаўляюцца роўныя права з мужчынам ва ўсіх галінах гаспадарчага, дзяржаўнага, культурнага і грамадска-налітычнага жыцця.

Магчымаць ажыццяўлення гэтых правоў жанчыні забяспечваюцца прадстаўленнем жанчыне роўнага з мужчынам права на працу, адплату працы, адпачынак, сацыяльнае страхаванне і асвету, дзяржаўнай аховы інтарэсаў машыніц, прадстаўленнем жанчыне пры пажарнасці волапускаў з захаваннем утрымання, шырокай сеткай раздільных дамоў, дзіцячых ісяляў і садоў.

Артыкул 123. Роўнапрафе грамадзяні СССР, незалежна ад іх нацыянальнасці і расы, ва ўсіх галінах гаспадарчага, дзяржаўнага, культурнага і грамадска-налітычнага жыцця з'яўляюцца непарушнымі законам.

Якое-б то ні было прамое або ўскоснае абмежаванне правоў або, наадварот, устанавленне прамых або ўскосных пераваг грамадзяні у залежнасці ад іх расавай і нацыянальнай прыналежнасці, роўна як усякая проіавадзь расавай або нацыянальнай выключнасці, або нянавісці і пагарды — караюцца законам.

Артыкул 124. У метах забяспечання за грамадзянамі свабоды сумлення царква ў СССР аддзелена ад дзяржавы і школы ад царквы. Свабода правіць рэлігійныя культа і свабода антырэлігійнай прапаганды прызнаецца за ўсімі грамадзянамі.

Артыкул 125. У адпаведнасці з інтарэсамі працоўных і ў метах умацавання сацыялістычнага ладу грамадзянамі СССР гарантуецца законам:

- а) свабода слова,
- б) свабода друку,
- в) свабода сходаў і мітынгаў,
- г) свабода вудічных шэствіяў і дэманстрацыяў.

Гэтыя правы грамадзяні забяспечваюцца прадстаўленнем працоўным і іх арганізацыям друкарняў, запасаў паперы, грамадскіх будынкаў, вуліц, сродкаў сувязі і іншых матэрыяльных умоў, неабходных для іх ажыццяўлення.

Артыкул 126. У адпаведнасці з інтарэсамі працоўных і ў метах развіцця арганізацыяй самадзейнасці і палітычнай актыўнасці народных мас грамадзянамі СССР забяспечваюцца права аб'яднання ў грамадскія арганізацыі прафесіянальныя саюзы, кааператывыныя аб'яднанні, арганізацыі моладзі, спартыўныя і абаронныя арганізацыі, културныя, тэхнічныя і навуковыя таварыствы, а найбольш актыўныя і свядомыя грамадзяне з радоў рабочага класа і іншых слаёў працоўных аяднаюцца ва ўсеагульную Комуністычную партыю (большэвікоў), якая з'яўляецца перадавым атралам працоўных і іх барацьбе за ўмацаванне і развіццё сацыялістычнага ладу і прадстаўляе кіруючае ядро ўсіх арганізацый працоўных, як грамадскіх, так і дзяржаўных.

Артыкул 127. Грамадзянамі СССР забяспечваюцца незатыкальнасць асобы. Ніхто не можа быць падвергнуты арышту інакш як па пастанове суда або з санкцыяй пракурора.

Артыкул 128. Недатыкальнасць жыцця грамадзяні і тайна перапіскі ахоўваюцца законам.

Артыкул 129. СССР прадстаўляе права прытулку замежным грамадзянамі, якія праследуюцца за абарону інтарэсаў працоўных, або навуковую дзейнасць, або нацыянальна-вызваленчую барацьбу.

Артыкул 130. Кожны грамадзянін СССР абавязан выконваць Канстытуцыю Саюза Советскіх Сацыялістычных Рэспублік, выконваць законы, захоўваць дысцыпліну працы, сумленна адносіцца да грамадскага абавязку, паважаць правілы сацыялістычнага агульна-сумеснага жыцця.

Артыкул 131. Кожны грамадзянін СССР абавязан барагчы і ўмацоўваць грамадскую, сацыялістычную ўласнасць, якая аснову саветскага ладу, як крыніцу багацця і магутнасці разімі, як крыніцу замовнага і культурнага жыцця ўсіх працоўных.

Асобы, якія пасягаюць на грамадскую, сацыялістычную ўласнасць, з'яўляюцца ворагамі народу.

Артыкул 132. Усеагульны вайсковы абавязак з'яўляецца законам.

Вайсковая служба ў Равоча-Сялянскай Чырвонай Арміі прадстаўляе пачэсны абавязак грамадзяні СССР.

Артыкул 133. Абарона бацькаўшчыны ёсць свяшчэнны абавязак кожнага грамадзяніна СССР. Зрада разіме: парашэнне прысягі, пераход на бок ворага, наяне сёне школы вайсвай магутнасці дзяржавы, шпіянаж, караюцца па ўсёй строгасці закона, як самае цяжкае злачынства.

Артыкул 134. Выбары дэпутатаў ва ўсе Саветы дэпутатаў працоўных: Вярхоўны Совет СССР, Вярхоўныя Саветы саюзных рэспублік, краёвыя і абласныя Саветы дэпутатаў працоўных, Вярхоўныя Саветы аўтаномных рэспублік, Саветы дэпутатаў працоўных аўтаномных абласцей, акруговыя, раёныя, гарадскія і сельскія (станцыя, вёскі, кутара, кішлака, чула) Саветы дэпутатаў працоўных, — праводзяцца выбарчымі камітэтам на аснове ўсеагульнага, роўнага і прамога выбарчага права пры тайным галасаванні.

Артыкул 135. Выбары дэпутатаў з'яўляюцца ўсеагульнымі, усе грамадзяне СССР, дасягнуўшы 18 год, незалежна ад расавай і нацыянальнай прыналежнасці, веравызнання, існаснага пэнза, асадасці, сацыяльнага паходжання, маемаснага становішча і мінулай дзейнасці, маюць права прыняць удзел у выбарах дэпутатаў і быць выбранымі, за выключэннем страпіншых розум і асоб, асуджаных судом з габавуленнем выбарчых правоў.

Артыкул 136. Выбары дэпутатаў з'яўляюцца роўнымі: кожны грамадзянін мае адзін голас; усе грамадзяне прымаюць удзел у выбарах на роўных падставах.

Артыкул 137. Жанчыны карыстаюцца правам выбіраць і быць выбранымі роўна з мужчынамі.

Артыкул 138. Грамадзяне, якія знаходзяцца ў радах Чырвонай Арміі, карыстаюцца правам выбіраць і быць выбранымі роўна з усімі грамадзянамі.

Артыкул 139. Выбары дэпутатаў з'яўляюцца прамымі выбары ва ўсе Саветы дэпутатаў працоўных, пачынаючы ад сельскага і гарадскога Савета дэпутатаў працоўных аж да Вярхоўнага Савета СССР, праводзяцца грамадзянамі непасрэдна шляхам прамых выбараў.

Артыкул 140. Галасаванне пры выбарах дэпутатаў з'яўляецца тайным.

Артыкул 141. Кандыдаты пры выбарах выстаўляюцца па выбарчых акругах.

Права выстаўлення кандыдатаў забяспечваюцца за грамадскімі арганізацыямі і таварыствамі працоўных; комуністычнымі партыйнымі арганізацыямі, прафесіянальнымі саюзамі, кааператывамі, арганізацыямі моладзі, культурнымі таварыствамі.

Артыкул 142. Кожны дэпутат абавязан рабіць справаздачу перад выбаршчыкамі аб сваёй рабоце і аб рабоце Савета дэпутатаў працоўных і можа быць у любы час аялітан па рашэнню большасці выбаршчыкаў ва ўстапоўленым законам парадку.

РАЗДЗЕЛ XII

Герб, сцяг, сталіца

Артыкул 143. Дзяржаўны герб Саюза Советскіх Сацыялістычных Рэспублік складаецца з сярпа і молата на зямным шары, з выяўленым у правенных сонца і абкружаным класамі, з надпісам на мовах саюзных рэспублік: «Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!». Наверсе герба ёсць пяціканцовая звызда.

Артыкул 144. Дзяржаўны сцяг Саюза Советскіх Сацыялістычных Рэспублік складаецца з чырвонага палотнішча, з выяўленнем на яго верхнім кутку кляя зраўка заацтых сярпа і молата і пад імі чырвонай пяціканцовай звызды, абкружанай залатой каймой. Адносіны шырыні да даўжыні — 1:2.

Артыкул 145. Сталіцай Саюза Советскіх Сацыялістычных Рэспублік з'яўляецца горад Масква.

РАЗДЗЕЛ XIII

Парадак змены Канстытуцыі

Артыкул 146. Змена Канстытуцыі СССР праводзіцца толькі на рашэнню Вярхоўнага Савета СССР, прынятаму большасцю не менш 2/3 галасоў у кожнай з яго палат.

ПРЗІДЫУМ НАДЗВЫЧА ЯНАГА VIII З'ЕЗДА СОВЕТАУ САЮЗА СОВЕЦКІХ СОЦ БІЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК

Н. АЙТАКОУ.	А. МІКАЯН.
І. АКУЛАУ.	В. МОЛАТАУ.
А. АНДРЭУ.	Г. МУСАБЕНАУ.
Ю. АХУН-БАБАЕУ.	Г. ОРДЖАНІКІДЗЕ.
В. БЛЮХЕР.	Г. ПЕТРОУСКІ.
С. БУДЗЕННЫ.	П. ПОСТЫШЭУ.
К. ВАРШЫЛАУ.	А. РАХІМБАЕУ.
Н. ЕЖОУ.	Я. РУДЗУТАК.
А. ЖДАНАУ.	І. СТАЛІН.
Л. КАГАНОВІЧ.	Д. СУЛІМАУ.
М. КАЛІНІН.	Н. ХРУШЧОУ.
А. КІСЕЛЕУ.	А. ЧАРВЯКОУ.
С. КАСІОР.	В. ЧУБАР.
М. ЛІТВІНАУ.	Н. ШВЕРНІК.
П. ЛЮБЧЭНКА.	Р. ЗІХЕ.

Масква, Кремль, 5 снежня 1936 года.

Адзаны радантар С. АДЗІНЕЦ.